

Üniversite Öğrencilerin Serbest Zaman Doyum Düzeyleri İle Serbest Zaman Yönetimleri Arasındaki İlişki

Veli Ozan ÇAKIR

İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi - İSTANBUL

Özet

Araştırmanın amacı, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman doyum düzeyleri ile serbest zaman yönetim biçimleri arasındaki ilişkiyi farklı değişkenlere göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş olan 151 erkek ve 99 kadın olmak üzere toplam 250 üniversite öğrencisi çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören yaş ortalaması $21,53 \pm 1,53$ olan öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formuna ek olarak, Öğrencilerin boş zaman yönetimlerini belirlemek için, Wang ve ark., (2011) tarafından geliştirilen, Akgül ve Karaküçük (2015) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Boş Zaman Yönetimi Ölçeği" ile Beard ve Raghead (1980) tarafından geliştirilen ve Türkçe uyarlaması Gökçe ve Orhan (2011) tarafından yapılan "Serbest Zaman Doyum Ölçeği" kullanılmıştır. Katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarının belirlenmesi için yüzde (%) ve frekans (f) yöntemleri; Katılımcıların serbest zaman doyum ile serbest zaman yönetimlerinin bazı demografik özelliklere göre farklılığını belirlemek için MANOVA; serbest zaman doyum ile serbest zaman yönetimleri arasındaki ilişki düzeyini belirlemek için Person Korelasyon testleri uygulanmıştır. Araştırma bulgularında; MANOVA test sonuçlarında "cinsiyet" ve "haftalık serbest zaman süreleri", değişkenlerine göre Serbest zaman doyum düzeylerinde toplam puanlarında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$), "yaş", değişkenlerine göre ise boş zaman yönetimleri ölçeğinin toplam puanlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak; katılımcıların serbest zaman doyum düzeylerinin cinsiyet ve haftalık serbest zaman sürelerine göre değiştiği, 26 yaş ve üstü katılımcıların serbest zaman yönetim biçimlerinde diğer bireylere oranla daha başarılı oldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencisi, Serbest Zaman Doyumu, Serbest Zaman

Orijinal Makale

Yayın Bilgileri

Gönderi Tarihi: 27. 07. 2017

Kabul Tarihi: 05. 09. 2017

Yayın Tarihi: 25. 09. 2017

Sorumlu Yazar

e-mail: veliozancakir@gmail.com

The Relationship Between University Students' Leisure Satisfaction Levels and Leisure Management

Abstract

The aim of this study is to highlight the relationship between leisure management and the leisure satisfaction of university students and to examine their free time management levels in terms of different variables. With this aim, a total of 250 university students (99 females, 151 males) were selected through random sampling. The study was designed as a relation scanning model. The study sample consisted of the students attending at Istanbul University, Faculty of Sports Sciences. The average age of the participant students was $21,53 \pm 1,53$ As data collection instruments of the study, "The Free Time Management Scale" which aimed to determine free time management levels of responders and was developed by Wang et al. (2011) and adapted into Turkish by Akgül and Karaküçük (2015) an in order to identify the level of leisure satisfaction of the participants "Leisure Satisfaction Scale", which has been developed by Beard ve Raghead (1980) and adopted into Turkish by Gökçe ve Orhan (2011) was used as well as a personal information form which was prepared by the researcher. Frequency (f) and percentage (%) were applied to determine the distribution of the participants' personal information, Manova were applied to describe the meaningful differences. Lastly, the Pearson correlation were used in the data analysis. In the research findings; According to MANOVA test results, "gender" and "weekly free time periods" were found to be significant differences in total scores of free time satisfaction levels ($p < 0,05$), "age". As a result; Participants aged 26 and over were found to be more successful in their free time management style than the other individuals, in which participants' free time satisfaction levels changed according to gender and weekly free time periods.

Keywords: University student, Leisure Satisfaction, Leisure Management

Original Article

Article Info

Received: 27. 07. 2017

Accepted: 05. 09. 2017

Published: 25. 09. 2017

Corresponding Author

e-mail: veliozancakir@gmail.com

Giriş

Gelişen teknoloji ve değişen yaşam standartlarıyla birlikte serbest zamanın toplumsal yapıdaki rolü yadsınamayacak derecede önemli hale gelmiştir (Henderson, 2010). Serbest zaman kavramına ilişkin tanımlar, etkinliklere katılan bireylere göre değişebilmektedir. (Howe ve Carpenter, 1985; Demirel ve Harmandar, 2009). Serbest zaman kelimesi en temel anlamıyla bireyin, iş, çalışma, uyku ve ev işlerinden sonra özgürce kullanabileceği zaman dilimidir (Broadhurst, 2001). Bu zaman diliminin nasıl kullanacağı kişinin kendi özgür iradesi ve sağduyusuna bağlıdır (Boud ve Lawson, 2002). İnsanların serbest zamanlarını değerlendirmek için kullandıkları rekreatif etkinlikler; günümüz dünyasında toplum yaşamının vazgeçilmez unsurları haline gelmiştir (Sevil ve ark. 2012).

İnsanlar sahip oldukları serbest zamanlarını birçok farklı nedenlerle ve beklentilerle değerlendirmek üzere açık veya kapalı alanlarda, pasif veya aktif olarak, kentsel veya kırsal alanlarda serbest zaman etkinliklerine katılarak değerlendirmek istemektedir (Lapa ve Ağyar, 2012). Bireylerin serbest zaman etkinliğine katılma amaçları farklı olsa da, hepsinin ortak olarak toplandığı bir nokta vardır. Birey serbest zaman etkinliğinden haz almak ve aldığı haz sonucu tatmin olmak için katılır (Çelik, 2011). Ardahan ve Yerlisu Lapa (2010) göre, serbest zaman tatmini; dıştan gelen zorlamalara bağlı kalmadan, bireyin yeni beceriler kazanmak, sağlık, sosyal, kültürel, sportif veya sanatsal beklentilerle gönüllü, herhangi bir maddi kazanç beklemeden, sağlık, eğlenme, hoşnutluk, yenilenmek ve mutluluk duygusu elde etmek için aktif ya da pasif olarak katıldığı etkinliklerden beklentilerinin karşılama derecesidir. Beard ve Rageb (1980)'e göre ise, bireylerin serbest zaman etkinliklerine katılımları sonucunda ortaya koydukları, elde ettikleri ve ulaştıkları pozitif doyumlar serbest zaman tatmini olarak tanımlanır (Karlı ve ark., 2008).

Zaman yönetimi kavramıyla ilgili tanımlamalar ve çalışmaların yapılmasına rağmen serbest zaman yönetimiyle ilgili yapılan çalışmalara fazla rastlanılmamaktadır. Oysa hem serbest zaman değerlendirmenin öneminin bu kadar artmaya başlamasıyla birlikte hem de iş/okul zamanı ve serbest zamanın karakteristik özelliklerinin farklı olmasından dolayı, serbest zaman yönetimini ayrı değerlendirmek gerektiği ortaya çıkmaktadır (Akgül ve Karaküçük, 2015).

Son yıllarda zaman yönetimi kavramıyla ilgili tanımlamalar ve çalışmaların yapılmasına rağmen serbest zaman yönetimiyle ilgili yapılan çalışmalara fazla rastlanılmamaktadır (Covey ve ark., 2004).

ve serbest zaman doyumunu ile genellikle son yıllarda yapılmış ve sınırlı sayıda çalışmalara (Karlı ve ark., 2008; Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2010; Tercan, 2013; Sevil, 2015; Çelik, 2011; Gümüş ve Karakullukçu; 2015) rastlanmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda literatürde üniversitede öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman doyum ve serbest zaman yönetimi arasındaki ilişkiyi konu edinen çalışmalara rastlanılmamıştır. Bu nedenle araştırmadan elde edilen sonuçların, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin serbest zaman doyum ve serbest zaman yönetimi düzeylerinin belirlenmesi ve aralarındaki ilişkinin ortaya konulması noktasında literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu bilgiler ışığında çalışmanın amacı Üniversite öğrencilerinin serbest zaman doyum düzeyleri ile serbest zaman yönetimleri arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından incelenmesidir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada, katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek ve tutum gibi özelliklerinin belirlendiği tarama modeli kullanılmıştır (Fraenkel ve Wallen, 2006). Geçmişte ya da halen var olan durumun var olduğu şekliyle betimlendiği bu yöntemde önemli olan, araştırmaya konu olan olayı, bireyi ya da nesneyi kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlayabilmek ve mevcut durumu değiştirmeye kalkmadan gözleyebilmektir (Karasar, 2012).

Araştırma Grubu: Araştırmanın örneklem grubunu, yaş ortalaması $21,53 \pm 1,53$ olan İstanbul üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 151 erkek ve 99 kadın olmak üzere toplam 250 üniversite öğrencisi oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan form üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm olan “Kişisel Bilgi Formu”, öğrencilerin; cinsiyet, yaş, bölüm, sınıf, refah düzeyleri ve haftalık serbest zaman sürelerini tespit etmek için kullanılmıştır. İkinci bölümde, öğrencilerin boş zaman yönetimlerini ölçmek amacıyla, Wang ve ark., (2011) tarafından geliştirilen, Akgül ve Karaküçük (2015) tarafından Türkçe’ye uyarlanarak, geçerlilik ve güvenilirliği yapılan “Boş Zaman Yönetimi Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 5’li Likert Tipi olup (1= Tamamen Katılıyorum, 5= Hiç Katılmıyorum) 15 maddeli, Amaç Belirleme ve Yöntem, Boş Zaman Tutumu,

Programlama ve Değerlendirme olarak isimlendirilen dört alt boyut içermektedir. 1.2.3.6.7. ve 8. Sorular Amaç Belirleme ve Yöntemi alt boyutuna ilişkin, 10.11.ve 12. Sorular Boş Zaman Tutumuna ilişkin, 13.14. ve 15. Sorular Programlama alt boyutuna ilişkin ve 4.5.ve 9.sorular değerlendirme alt boyutuna ilişkin sorular. Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise 0.83'dür. Üçüncü bölümde ise, öğrencilerin serbest zaman doyum düzeylerini ölçmek amacıyla, Beard ve Raghed (1980) tarafından geliştirilen, Gökçe ve Orhan (2011) tarafından Türkçe' ye uyarlanarak, geçerlilik ve güvenilirliği yapılan "Serbest Zaman Doyum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek 5'li Likert Tipi olup (1= Neredeyse Hiç Doğru Değil, 5= Neredeyse Her Zaman Doğru) 24 maddeli, Psikolojik, Eğitimsel, Sosyal, Rahatlama, Fiziksel ve Estetik olarak isimlendirilen altı alt boyut içermektedir. 1.2.3.ve 4. sorular psikolojik alt boyuta ilişkin, 5.6.7. ve 8. sorular Eğitimsel alt boyuta ilişkin, 9.10.11. ve 12. sorular sosyal alt boyuta ilişkin, 13.14.15. ve 16. sorular rahatlama alt boyutuna ilişkin, 17.18.19 ve 20 sorular fiziksel alt boyutuna ilişkin ve 21.22.23 ve 24. estetik alt boyutuna ilişkin sorulardır. Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise 0.89'dur

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizinde kişisel bilgiler için betimsel istatistik yöntemlerinden frekans ve yüzde kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığının belirlenmesi için Shapiro Wilks normallik testi uygulanmış ve bunun neticesinde verilerin parametrik test koşullarına uygun olduğunun anlaşılmasından sonra verilerin analizinde (Büyüköztürk 2008); katılımcıların serbest zaman doyum düzeyleri ile serbest zaman yönetimlerinin bazı demografik özelliklere göre farklılığını belirlemek için MANOVA; serbest zaman doyum düzeyleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki düzeyini belirlemek için Person Korelasyon testleri uygulanmıştır.

Bulgular

Tablo 1: Katılımcıların Kişisel Bilgilerine Göre Dağılımları

Değişkenler		F	%
Cinsiyet	Erkek	151	60,4
	Kadın	99	39,6
	Toplam	250	100
Yaş	17-20	96	38,4
	21-25	135	54,0
	26 ve üstü	19	7,6
	Toplam	250	100
Refah Düzeyi	Kötü	136	54,4

	Normal	68	27,2
	İyi	46	18,4
	Toplam	250	100
Haftalık Serbest Zaman Süresi	1-5 Saat	79	31,6
	6-10 Saat	57	22,8
	11-15 Saat	68	27,2
	16 Saat ve üzeri	46	18,4
	Toplam	250	100

Tablo 1’de Katılımcıların cinsiyet, yaş, refah düzeyleri ve haftalık serbest zaman sürelerine ilişkin istatistiksel bulgulara göre katılımcıların %60,4’ünün “erkek”, %39,6’ının “kadın”, % 54,0’ının “21-25 ”yaş aralığında olduğu, %54,4’ünün Refah düzeylerini “Kötü” olarak gördüğü, % 31,6’ının “1-5 saat” haftalık serbest zaman sürelerine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Ölçek Puanlarının Dağılımı

	Madde Sayısı	n	Ort.	Ss	Çarpıklık	Basıklık
Boş Zaman Yönetim Ölçeği	15	250	2.49	0.52	0.443	2.613
Amaç Belirleme ve Yöntem	6	250	2.21	0.78	0.833	1.254
Boş Zaman Tutumu	3	250	1.94	0.81	0.934	1.084
Programlama	3	250	3.45	0.95	-0.553	0.56
Değerlendirme	3	250	2,20	0.47	0.807	1.210
Serbest Zaman Doyum Ölçeği	24	250	3.56	0.66	-0.414	-0.142
Psikolojik	4	250	3.40	0.88	-0.627	-0.021
Eğitim	4	250	3.66	0.87	-0.674	0.276
Sosyal	4	250	3.57	0.85	-0.498	-0.099
Rahatlama	4	250	3.75	0.82	-0.674	0.346
Fiziksel	4	250	3.39	0.91	-0.512	0.067
Estetik	4	250	3.57	0.82	-0.265	-0,397

Araştırmaya katılan katılımcıların, Boş zaman yönetimi ölçeğinde en düşük ortalamanın ‘Boş Zaman Tutumu’ boyutunda (1.94), en yüksek ortalamanın da ‘Programlama’ boyutunda (3.45) olduğu, Serbest zaman doyum ölçeğinde ise, en düşük ortalamanın ‘Fiziksel’ boyutunda (3.39), en yüksek ortalamanın da ‘Rahatlama’ boyutunda (3.75) olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Cinsiyete Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

	Erkek (N=151)		Kadın (N=99)		F	P
	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Boş Zaman Yönetim Ölçeği	2.52	0.58	2.39	0.48	2.926	0.671
Amaç Belirleme ve Yöntem	1.96	0.89	1.82	0.73	1.926	0.283
Boş Zaman Tutumu	3.46	1.03	3.39	0.88	2.743	0.781
Programlama	3.54	0.92	3.24	0.92	1.638	0.593
Değerlendirme	2.28	0.87	2.15	0.71	.901	0.437
Serbest Zaman Doyum Ölçeği	3.52	0.68	3.61	0.64	.631	0.349
Psikolojik	3.35	0.91	3.46	0.83	.664	0.005*
Eğitim	3.61	0.88	3.73	0.85	.739	0.349
Sosyal	3.52	0.88	3.64	0.81	.340	0.583
Rahatlama	3.71	0.83	3.80	0.80	.544	0.003*
Fiziksel	3.38	0.88	3.41	0.96	1.984	0.084
Estetik	3.53	0.85	3.61	0.77	3.538	0.297

Tablo 3'de cinsiyete göre ölçek puanlarının dağılımı verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre katılımcıların Boş zaman yönetim puanları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=2.258$; $p>0.05$). MANOVA sonuçları, cinsiyet değişkeninin SZDÖ alt faktörleri üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir [$\lambda=0.970$, $F_{(1,485)}=10.156$, $p<0.05$]. Hangi bağımlı değişkenin çok değişkenli anlamlılığa katkı sağladığını anlamak amacıyla yapılan analiz sonuçlarına göre de cinsiyet ana etkisi açısından '*Psikolojik*' [$F_{(1,485)}=.664$, $p<0.05$], ve '*Rahatlama*' [$F_{(1,485)}=.544$, $p<0.05$] alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Kadın katılımcılar puanları erkek katılımcıların puanlarından daha yüksektir.

Tablo 4. Yaşa Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

	17-20 Yaş (N=96)		21-25 Yaş (N=135) (N=105)		26 Yaş ve Üstü (N=19)		F	P
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss	Ort.	Ss		
Boş Zaman Yönetim Ölçeği	2.30	0.43	2.55	0.54	2.71	0.80	.843	0.543
Amaç Belirleme ve Yöntem	2.62	0.54	2.10	0.92	2.07	0.99	.643	0.832
Boş Zaman Tutumu	3.28	1.03	3.46	0.92	3.88	0.81	7.090	0.005*
Programlama	2.01	0.68	2.35	0.79	2.47	1.17	.492	0.490
Değerlendirme	3.14	1.17	3.26	0.86	3.39	0.67	4.306	0.005*
Serbest Zaman Doyum Ölçeği	3.59	0.61	3.52	0.68	3.61	0.82	.746	0.654
Psikolojik	3.51	0.85	3.28	0.88	3.53	0.97	.534	0.540

Eğitim	3.68	0.83	3.64	0.91	3.75	0.86	.849	0.432
Sosyal	3.64	0.76	3.52	0.89	3.58	1.01	.349	0.293
Rahatlama	3.75	0.74	3.74	0.86	3.80	0.96	.742	0.398
Fiziksel	3.43	0.84	3.37	0.96	3.30	1.02	1.483	0.732
Estetik	3.52	0.80	3.59	0.83	3.69	0.85	.843	0.327

Tablo 4’de yaşa göre ölçek puanlarının dağılımı verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre katılımcıların Serbest zaman doyum puanlarının, yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=1.459$; $p>0.05$). MANOVA sonuçları, yaş değişkeninin BZYÖ alt faktörleri üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir [$\lambda=0.827$, $F_{(1,519)}=20.310$, $p<0.05$]. Hangi bağımlı değişkenin çok değişkenli anlamlılığa katkı sağladığını anlamak amacıyla yapılan analiz sonuçlarına göre yaşa ana etkisi açısından ‘Boş Zaman Tutumu’ [$F_{(1,519)}=7.090$, $p<0.05$], ve ‘Değerlendirme’ [$F_{(1,519)}=4.306$, $p<0.05$] alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. 26 yaş ve üstü katılımcıların puanları diğer yaş gruplarında bulunan katılımcıların puanlarından daha yüksektir.

Tablo 5. Haftalık Serbest Zaman Sürelerine Göre Ölçek Puanlarının Dağılımı

	1 – 5 Saat (N=79)		6-10 Saat (N=57) (N=105)		11- 15 Saat (N=68)		16 Saat ve Üstü (N=46)		F	P
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.		
Boş Zaman Yönetim Ölçeği	2.36	0.54	2.62	0.59	2.45	0.39	2.46	0.54	.749	0.892
Amaç Belirleme ve Yöntem	2.82	0.82	2.09	0.91	2.74	0.62	2.90	0.83	.621	0.532
Boş Zaman Tutumu	3.33	1.03	3.53	0.94	3.43	0.85	3.42	0.97	.735	0.372
Programlama	2.01	0.68	2.35	0.79	2.45	0.69	2.47	1.17	.820	0.456
Değerlendirme	2.11	0.76	2.38	0.88	2.21	0.80	2.22	0.80	1.238	0.926
Serbest Zaman Doyum Ölçeği	3.79	0.61	3.43	0.66	3.36	0.69	3.56	0.66	1.739	0.483
Psikolojik	3.57	0.81	3.29	0.82	3.29	0.82	3.19	0.55	2.362	0.736
Eğitim	3.74	0.89	3.67	0.80	3.49	0.93	3.75	0.86	.630	0.283
Sosyal	3.76	0.79	3.46	0.92	3.34	0.77	3.57	0.85	3.777	0.005*
Rahatlama	3.90	0.75	3.67	0.86	3.51	0.82	3.75	0.82	.937	0.594
Fiziksel	3.68	0.79	3.10	0.96	3.21	0.93	3.39	0.91	7.911	0.005*
Estetik	3.78	0.72	3.38	0.82	3.40	0.91	3.57	0.82	5.099	0.005*

Tablo 5’de haftalık serbest zaman sürelerine göre ölçek puanlarının dağılımı verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre katılımcıların Boş zaman yönetim puanları, haftalık serbest zaman sürelerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=3.387$; $p>0.05$). MANOVA sonuçları, haftalık serbest zaman sürelerine göre SZDÖ

alt faktörleri üzerindeki temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermektedir [$\lambda=0.824$, $F_{(1,576)}=20.310$, $p<0.05$]. Hangi bağımlı değişkenin çok değişkenli anlamlılığa katkı sağladığını anlamak amacıyla yapılan analiz sonuçlarına göre de haftalık serbest zaman sürelerine ana etkisi açısından ‘Sosyal’ [$F_{(1,576)}=3.777$, $p<0.05$], ‘Fiziksel’ [$F_{(1,576)}=7.911$, $p<0.05$] ve ‘Estetik’ [$F_{(1,576)}=5.099$, $p<0.05$] alt boyut puanlarının anlamlı olarak farklılaştığı tespit edilmiştir. Haftalık 1-5 saat arası serbest zaman süresine sahip katılımcıları diğer serbest zaman sürelerine sahip katılımcılardan daha yüksek skor elde etmişlerdir.

Tablo 6. Serbest Zaman Doyum Ölçeği ile Boş Zaman Yönetimi Ölçeği Arasındaki Korelasyon Sonuçları

	Serbest Zaman Doyum Ölçeği	Boş Zaman Yönetimi Ölçeği
Serbest Zaman Doyum Ölçeği	1	.472
Boş Zaman Yönetimi Ölçeği	.472	1

Katılımcıların Serbest Zaman Doyum Ölçeği ile Boş Zaman Yönetimi Ölçeğinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyon katsayıları pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bulunmuştur ($P<0.05$).

Tartışma

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin serbest zaman doyum düzeyleri ile serbest zaman yönetim biçimlerinin çeşitli değişkenler ışığında incelenmesidir. Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında %60,4’ünün “erkek”, % 54,0’ının “21-25 ”yaş aralığında olduğu, %54,4’ünün Refah düzeylerini “Kötü” olarak gördüğü, % 31,6’ının haftalık “1-5 saat” serbest serbest zaman süresine sahip olduğu saptanmıştır.

Cinsiyet açısından katılımcıların serbest zaman doyum düzeylerine bakıldığında “Psikolojik” (.664) alt boyutu ve “Rahatlama” (.544) alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu saptanırken, diğer alt boyutlarda ise anlamlı farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Serdar ve Ay (2016), Vong Tze (2005), Kabanoff (1982) ve Ngai (2005) tarafından yapılan çalışma sonucu ile bu çalışma sonuçları paralellik gösterirken, Ardahan ve Yerlisu Lapa (2010), Çelik (2011), Ayyıldız (2015) tarafından yapılan çalışma sonuçları ile bu çalışmanın sonuçları örtüşmemektedir. Yaş değişkenine göre katılımcıların serbest zaman doyum düzeylerine bakıldığında

anlamli farklılık tespit olmadığı tespit edilmiştir. Ayyıldız (2015) tarafından rekreatif dans faaliyetlerine katılan bireylere yapılan çalışma ile Serdar ve Ay (2016) tarafından Üniversite Öğrencilerine yönelik yapılan çalışma sonuçları ile bizim çalışmamızın sonuçları örtüşmemektedir. Bu sonuç üniversitede Öğrenim gören öğrencilerin yaşlarının birbirlerine yakın olması ve katıldıkları serbest zaman etkinliklerinden elde ettikleri doyum derecesinin farklılık göstermediği şeklinde yorumlanabilir. Haftalık serbest zaman sürelerine göre katılımcıların serbest zaman doyum düzeylerine bakıldığında “Sosyal” (3.777), “Fiziksel” (7.911), “Estetik” (5.099) alt boyutunda anlamli farklılık olduğu saptanmıştır. Haftalık 1 ile 5 saat arasında serbest zaman süresine sahip katılımcılar diğer serbest zaman süresine sahip bireylere oranla katıldıkları etkinliklerden daha fazla doyum elde etmektedirler.

Katılımcıların serbest zaman yönetim biçimlerine bakıldığında ise cinsiyet değişkenine göre alt boyutlar arasında anlamli farklılık rastlanmamıştır. Erkek katılımcılar kadın katılımcılara oranla daha yüksek puan elde etmelerine rağmen anlamli farklılık elde edilmemiştir. Akgül ve ark. (2016) ve Alay ve Koçak (2003) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları ile bizim çalışmamızın sonuçları örtüşmemektedir. Yaş değişkenine göre serbest zaman yönetim biçimlerine bakıldığında “Boş zaman tutumu” (7.090) ve “Değerlendirme” (4.306) alt boyutlarında anlamli farklılık olduğu saptanırken, diğer alt boyutlarda ise anlamli farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Katılımcılardan 26 yaş ve üstü grubunda olanların lehine anlamli farklılıklar belirlenmiştir; anlamli farklılığın özellikle belirtilen yaş grubunun sorumluluk bilincinin artması, daha önce katıldıkları serbest zaman etkinliklerinden elde ettikleri doyum düzeyleri ve deneyimler, onların serbest zaman yönetimlerinin iyi ve verimli kullanımını etkilemektedir.

Haftalık serbest zaman sürelerine göre katılımcıların serbest zaman yönetimlerine bakıldığında ise alt boyutlarda anlamli farklılık olmadığı saptanmıştır. Bu sonuç haftalık serbest zaman süresinin serbest zaman yönetimi açısından önemli bir değişken olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma sonuçlarına göre serbest zaman doyum ölçeği ile boş zaman yönetimi ölçeğinin toplam puanları arasındaki ilişkinin tespiti için yapılan Korelasyon testi sonucunda iki ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde anlamli bir ilişki olduğu tespit edilmiştir

Sonuç olarak, cinsiyetin ve haftalık serbest zaman süresinin serbest zaman doyum düzeyinde önemli bir faktör olduğu, serbest zaman yönetimi açısından yaşın önemli bir değişken olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Kaynaklar

- Akgül B. M., Karaküçük, S. (2015) Boş Zaman Yönetimi Ölçeği (GeçerliGüvenirlilik Çalışması) International Journal Of Human Science, 12, (2), 1867-1880.
- Alay S. ve Koçak, S. (2003) “Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 35, s. 326–335.
- Ardahan F., Lapa T.Y. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Tatmin Düzeylerinin Cinsiyete ve Gelire Göre İncelenmesi. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 21(4): 129-136.
- Ayyıldız T. (2015). Rekreatif Dans Faaliyetlerine Katılan Bireylerin Serbest Zaman Tatmin Düzeylerinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Beard JG. Ragheb MG. (1980). Measuring Leisure Satisfaction. Journal Of Leisure Research, 12 (1): 20–33.
- Boud BM, Lawson F. (2002). Tourism and Recreation: Handbook Of Planning and Design. Architectural Press, p: 1
- Broadhurst R. Managing Environments For Leisure and Recreation. GBR. London: Routledge: 2001, p: 3.
- Covey S. R., Merrill A. R. & Merrill R.R. (2004). First things first: To live, to love, to learn, to leave a legacy. NY: Covey Leadership Center, Inc
- Çelik G. (2011). Kamu kuruluşlarında çalışan engelli bireylerin serbest zaman engellerinin ve tatmin düzeylerinin incelenmesi (Antalya merkez örneği), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Antalya
- Çelik G. (2011). Kamu kuruluşlarında çalışan engelli bireylerin serbest zaman engellerinin ve tatmin düzeylerinin incelenmesi (Antalya merkez örneği), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Antalya.
- Demirel M., Harmandar D. (2009). “Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi” Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, Cilt:6, Sayı:1, s. 840.

- Francken D. A., Raaij V. F. and Verhallen T.M.M. (1981). Satisfaction with leisure activities. Available from: <http://arno.uvt.nl/show.cgi?fid=6881>, Accessed September 09, 2013.
- Gökçe H., Orhan K. (2011). Serbest Zaman Doyum Ölçeğinin Türkçe Geçerlilik Güvenilirlik Çalışması. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 22(4): 139-147
- Henderson, K. (2010). Leisure Studies in the 21St Century: The Sky is Falling?. Leisure Sciences: An Interdisciplinary Journal, 32(4): 391-400.
- Howe, CZ., Carpenter, GM. (1985). "Programming Leisure Experiences", Prentice-Hall Inc., New Jersey, s.3.
- Kabanoff B. (1982). Occupational and sex differences in leisure needs and leisure satisfaction. Journal of Occupational Behavior, 3: 233-245.
- Karasar, N. Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık; 2012.
- Karlı Ü. Polat E. Yılmaz B. Koçak S. (2008). Serbest Zaman Tatmin Ölçeği' nin (SZTÖ-Uzun Versiyon) Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 19 (2): 80-91.
- Lapa Y.T., Ağyar E. (2012) "Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Katılımlarına Göre Algılanan Özgürlük" Hacettepe Üniversitesi, Spor Bilimleri Dergisi, 23(1): 24-33.
- Ngai V.T. (2005). Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China. Leisure Studies, 24(2): 195–207.
- Serdar E. ve Mungan Ay S.(2016). Üniversite Öğrencilerinin Katıldıkları Serbest Zaman Etkinliklerinden Tatmin Olma ve Algılanan Özgürlük Düzeylerinin İncelenmesi. İÜ Spor Bilimleri Dergisi, 6(2): 1303-1414.
- Sevil T. (2015). Terapatik Rekreatif Aktivitelere Katılımın Yaşlıların Algıladıkları Boş Zaman Tatmini, Yaşam Tatmini Ve Yaşam Kalitesine Etkisi. Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Eskişehir.
- Sevil T, Şimşek Y.K, Katırcı H, Çelik O.V., Çeliksoy A.M. (Editör:Kocaekşi, S. (2012) "Boş Zaman ve Rekreatif Yönetimi" T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, No: 2497
- Vong TN. (2005). Leisure satisfaction and quality of life in Macao, China. Leisure Studies, 24(2): 195-207.
- Wang W.C., Kao C.H., Huan T. C, Wu C.C. (2011). Free Time Management Contributes to Better Quality of Life: A Study of Undergraduate Students in Taiwan. Journal of Happiness Studies, 12(4):561-573.